

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

A STRATEGIE PŘEDCHÁZENÍ ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI

školní rok 2023-2026

Obsah:

1. Úvod
2. Charakteristika školy
3. Cíle minimálního preventivního programu
4. Aktivita pro cílové skupiny
5. Řešení přestupků
6. Informační systém
7. Spolupráce s rodiči
8. Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi
9. Strategie předcházení školní neúspěšnosti
10. Další vzdělávání pedagogických pracovníků
11. Přílohy MPP

1. Úvod

Minimální preventivní program naší školy je dokumentem zaměřeným na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na osobnostní a sociální rozvoj žáků, na zvýšení schopnosti žáků činit informovaná a zodpovědná rozhodnutí, na snížení výskytu rizikového chování a sociálně patologických jevů.

Primární prevenci je důležité zahájit na začátku školní docházky, protože mladší školní věk je zásadním obdobím, kdy se pokládá základ pro další preventivní působení školy. Je důležité poskytnout žákům potřebné informace formou, která je přiměřená jejich věku. V tomto věku patří děti k nejohroženější skupině, a proto připravujeme a realizujeme program primární protidrogové prevence a prevence sociálně patologických jevů za pomoci různých subjektů.

2. Charakteristika školy

Základní škola a Mateřská škola Herálec, příspěvková organizace je úplná základní škola. Ve školním roce 2017 – 2018 navštěvují školu žáci především Herálce a z okolních obcí (Vortová, Cikháj, Světnov, Svratka).

Areál školy se nachází ve středu obce. Budova školy je opravená a má k dispozici kromě kmenových učeben i další odborné učebny (učebnu počítačů, učebnu jazyků s interaktivní tabulí, odbornou učebnu fyziky a chemie, tělocvičnu, dvě místnosti pro školní družinu). Pro sportovní využití využívá škola zejména na podzim a na jaře místní sportovní areál, který je majetkem místního sdružení Sokol. Škola pracuje podle školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání: ***Základní škola zřídavým dětem.***

Základním cílem školy je poskytovat vzdělání všem žákům, žákům různých úrovní nadání.

Oblast podpory žákům je rozdělena do čtyř oblastí:

- a) logopedická péče o žáky naší školy
- b) péče o žáky se specifickými poruchami učení (na základě doporučení PPP, asistent pedagoga)
- c) péče o žáky se sociokulturním znevýhodněním (žáci s problematickým rodinným zázemím – individuální programy)
- d) péče o mimořádně nadané žáky (tělesná výchova)

3. Cíle minimálního preventivního programu

Cílem našeho programu je, aby se preventivní výchovně vzdělávací působení stalo součástí školní i mimoškolní výuky, aby vedlo k zvýšení odolnosti žáků vůči sociálně patologickým jevům.

Prevence sociálně patologických jevů u žáků v působnosti naší školy představuje aktivity v následujících oblastech prevence:

- a) vztahy mezi žáky** (prevence šikany, kyberšikany, násilí), vztahy mezi žáky a pedagogy. Důraz je kladen na stanovení a důsledné dodržování základních zásad a pravidel chování ve škole i mimo rámec školy.
- b) vytváření zdravého školního klimatu a bezpečného prostředí školy** (prevence záškoláctví, prevence šikany)
- c) vést žáky k ochraně majetku, vyvarovat se poškozování věcí kolem nás** (prevence vandalismu)
- d) zvyšování odolnosti vůči negativnímu působení nabídky drog** (zvláště kouření)
- e) prevence virtuálních drog** (kyberprostor – kyberšikana)

4. Aktivity pro cílové skupiny

Stěžejní úlohu při naplňování Minimálního preventivního programu na 1. stupni mají především třídní učitelé. Třídní učitel zná třídu natolik, aby byl schopen realizovat MPP cíleně. Díky neustálému kontaktu se svými žáky má vytvořeny výborné podmínky pro konkrétní preventivní práci. Snaží se vytvářet, objasňovat a prosazovat takové vzorce chování, které jsou založeny na zásadách slušného chování, spolupráce a tolerance. V každé třídě třídní učitelé realizují během roku činnosti, které formují a prohlubují schopnosti spolupráce žáků ve třídě a zlepšují třídní klima. S jednotlivými tématy se žáci setkávají především v prvouce, přírodovědě, vlastivědě a informatice. Při práci učitelé využívají různých metod, např. předávání informací formou výkladu, samostatnou práci, skupinovou práci, projektové vyučování, dotazníky, hry. Zároveň třídní učitelé během roku mají možnost provádět testování vztahů ve třídě. Do výuky jsou během školního roku zařazovány přednášky a besedy pro žáky, např. tematika primární prevence kouření, tematika zdravé výživy, besedy o Vánocích, projektové dny např. návštěvy dopravního hřiště ...

Preventivní témata zakomponovaná v učebních plánech jednotlivých ročníků 1. st.

1.ročník – prvouka

rodina, členové rodiny, život v rodině, role jednotlivých členů rodiny
zásady slušného chování ve škole i mimo školu
chování žáků ve vyučovací hodině a o přestávce
vztahy v dětském kolektivu - každý člověk je jiný
základní zásady mezilidské komunikace
základní pracovní návyky
základní části lidského těla
péče o zdraví
správná výživa, rozdělení potravin
základní hygienické návyky
bezpečná cesta do školy – reflexní oblečení, přechod pro chodce

2.ročník – prvouka

rodina, rodokmen, vzájemná pomoc při činnostech v rodině
základní části lidského těla
člověk a jeho zdraví – zásady zdravého způsobu života
význam péče o zdraví
základní hygienické návyky – osobní hygiena
zásady zdravé výživy – dodržování posloupnosti jednotlivých jídel během dne
kultura stolování
bezpečná cesta do školy - pravidla pro chodce a pro cyklisty, dopravní značky, přechod pro chodce, semaforey, bezpečná jízda na kole
důležitá telefonní čísla – 112, 150, 155, 158

3.ročník – prvouka

rodina, příbuzenské vztahy, základní informace o rozmnožování přiměřené věku, neúplná rodina, jednotlivá období růstu a vývoje člověka
základní části lidského těla
člověk a jeho zdraví – důraz na opatrné chování – cizí lidé, cizí zvířata, lékárnička
zásady zdravé výživy – zdravá strava
péče o zdraví – škola a volný čas
osobní hygiena
zásady slušného chování
bezpečná cesta do školy – pravidla pro chodce a pro cyklisty, dopravní značky, přechod pro chodce, semaforey, bezpečná jízda na kole
užití telefonních čísel – 112, 150, 155, 158

4.ročník – vlastivěda, přírodověda

zásady slušného chování

vztahy v dětském kolektivu

základní lidská práva, rozpoznání chování, které porušuje základní lidská práva, tolerance k přirozeným odlišnostem spolužáků

bezpečné chování v silničním provozu – aplikace pravidel bezpečnosti silničního provozu z pohledu chodce a cyklisty v různých modelových situacích

5.ročník – vlastivěda, přírodověda, informatika

lidské tělo – vnější stavba těla, tělní soustavy, odlišnosti - věk, pohlaví, barva pleti

partnerství, rodičovství

péče o tělo, o zdraví

osobní hygiena – péče o zuby

ochrana před úrazy

zásady první pomoci

zásady zdravé výživy – potravinová pyramida

denní režim – sestavení denního režimu, vymezení času pro učení, práci, sport, zábavu, odpočinek

nebezpečí návykových látek

osobní bezpečí - nebezpečí při komunikaci s cizími osobami

bezpečné chování v silničním provozu

seznámení se zdravotními riziky spojenými s užíváním PC

základní orientace v prostředí internetu

Výstupy (po ukončení 1. stupně by děti měly umět)

- **definovat rodinu, členy rodiny, rodinu jako zázemí a útočiště**
- **osvojit si základní sociální dovednosti, pracovní návyky**
- **osvojit si zásady slušného chování** (ve škole i mimo školu)
- **znát zásady zdravé výživy** (dodržovat posloupnost jednotlivých jídel během dne, znát základní rozdělení potravin – maso, mléčné výrobky, ovoce, zelenina, pečivo, cukrovinky)
- **osvojit si základní návyky péče o zdraví** (osobní hygiena, vyhýbat se zakouřenému a znečištěnému prostředí, nedotýkat se neznámých věcí – injekční stříkačky, nebrat nic od cizích lidí, vyvarovat se setkání s cizími lidmi)
- **popsat zdravý životní styl**
- **sestavit svůj denní režim, umět si zorganizovat** (s technickou pomocí rodičů) **svůj volný čas** – vymežit čas pro učení, práci, zábavu, sport a odpočinek
- **vysvětlit, jak působí aktivní pohyb na zdraví**
- **pojmenovat základní části lidského těla**
- **popsat různé druhy závislostí** (alkohol, tabák, marihuana)
- **vysvětlit nebezpečí různých závislostí**
- **znát jednoduché způsoby odmítání návykových látek**
- **znát zdravotní rizika spojená s užíváním PC**

- **znát zásady bezpečného chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty** (reflexní oblečení, základní dopravní značky, chování na přechodu pro chodce, semaforey, bezpečná jízda na kole – přilba, v automobilu – bezpečnostní pásy, dětská autosedačka)
- **umět užít důležitá telefonní čísla –**
112 – jednotné telefonní číslo tísňového volání
150 – hasiči
155 – záchranná služba
158 – policie
- popsat zdravotní rizika spojená s užíváním PC
- orientovat se v prostředí internetu – základní informace

Preventivní témata zakomponovaná v učebních plánech jednotlivých ročníků 2. st.

Na 2. stupni se s tématy z oblasti prevence pracuje v rámci vzdělávacího procesu především v předmětech občanská výchova, výchova ke zdraví, přírodopis, chemie, informatika. Třídní učitelé opakovaně pracují s pravidly chování ve škole, např. formou workshopu na začátku školního roku, kdy si každá třída vytváří svá vlastní pravidla chování ve třídě. Během roku se ve třídách provádí dle potřeby sociometrické šetření (dle aktuální potřeby - problémové situace spojené např. se vztahy ve třídě, kouřením, šikanou, alkoholem). Učitelé při práci využívají taktéž forem aktivního sociálního učení – skupinová práce, realizace projektů, obhajoba určitého názoru, trénování způsobu odmítání. Do výuky jsou během školního roku pravidelně zařazovány přednášky a besedy pro žáky, především ve spolupráci s organizací PONORKA, Policií české republiky Vysočina Jihlava, výuka poskytování první pomoci ve spolupráci se Záchrannou službou Žďár nad Sázavou, tematika primární prevence kouření, besedy o kyberšikaně, besedy s rodiči a zástupci PPP, projekty k významným dnům.

6. ročník – občanská výchova, výchova ke zdraví, třídnické hodiny

práva a povinnosti žáků

školní řád, důraz na jeho dodržování

možnost vyjadřovat se k činnosti a životu naší škol

vhodná náplň volného času v rámci kulturních nebo sportovních akcí v obci/regionu

zdravý životní styl – sestavování jídelníčku

ochrana zdraví – první pomoc

rodina a její funkce pro zdravý rozvoj jedince – komunikace v rodině, mezi vrstevníky

osobní bezpečí, způsob chování v krizových situacích

rizika zneužívání návykových látek – kouření, alkohol,...

rizika ohrožující zdraví a jejich prevence

rozvoj osobnosti – vyrovnání se s problémy

7. ročník – občanská výchova, výchova ke zdraví, třídnické hodiny

práva a povinnosti žáků
školní řád, důraz na jeho dodržování
kulturní hodnoty, znalost kulturních institucí v rámci obce/regionu
komunikace mezi lidmi
mezilidské vztahy, solidarita
zásady lidského soužití, respektování pravidel společenského chování
řešení konfliktů, základní orientace v zásadách řešení konfliktů, dávání přednosti nenásilným způsobům řešení
přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi
poznávat a hodnotit vlastní dovednosti, schopnosti
osobní rozvoj, životní cíle, plány
péče o zdraví
rodina, faktory ovlivňující stabilitu rodiny
partnerství, manželství, rodičovství
prevence zneužívání návykových látek, tělesné, duševní a sociální změny u závislého člověka
osobní bezpečí, agresivita, šikana, různé formy násilí
lidská sexualita

8. ročník – občanská výchova, chemie, přírodopis

práva a povinnosti žáků
školní řád, důraz na jeho dodržování
člověk a jeho zdraví, prevence, civilizační choroby
zdravá výživa
prevence zneužívání návykových látek
první pomoc – záchrana života
krizová centra, poradny, Linky důvěry

9. ročník – občanská výchova, chemie, informatika, přírodopis

práva a povinnosti žáků
školní řád, důraz na jeho dodržování
formy vlastnictví, hmotné a duševní vlastnictví
finanční gramotnost, hospodaření s penězi, rodinný a osobní rozpočet
státní občanství
Ústava ČR
lidská práva, práva dítěte
„právní řád“ ČR, orgány právní ochrany občanů, protiprávní jednání, trestní postizitelnost
evropská integrace
globální problémy současnosti
volba povolání
prevence zneužívání návykových látek
bezpečně v kyberprostoru

Výstupy (po ukončení 2. stupně by žáci měli znát a umět)

pojmenovat základní návykové látky
znát jejich účinky na lidský organismus
znát základní právní normy
vědět, kde jsou kontaktní místa pro danou problematiku
znát zásady první pomoci
zhodnotit svůj životní styl, zdravý způsob života
vhodně plánovat volnočasové aktivity
ovládat základy finanční gramotnosti
znát zásady slušného chování a komunikace mezi lidmi

Nabídka školních a mimoškolních aktivit

sportovní aktivity – florbalový kroužek, turistický kroužek, badmintonový kroužek účast na sportovních soutěžích
plavecký výcvikový kurz pro žáky 3. a 4. ročníku
lyžařský výcvikový kurz pro žáky 7. ročníku
návštěvy divadelních představení
recitační soutěž
pěvecká soutěž
školní družina
besídky pro rodiče
soutěže a olympiády v rámci jednotlivých předmětů – práce s nadanými žáky
tematické exkurze a školní výlety
jednodenní exkurze
sběr starého papíru
třídění odpadu
návštěvy Úřadu práce Žďár nad Sázavou – žáci 8. tříd
účast na Festivalu vzdělávání pro žáky 9. ročníku a jejich rodiče
konzultace ve škole s pracovníky PPP Žďár nad Sázavou
provoz školní knihovny
pořádání projektových dnů
osvojení pravidel silničního provozu - dopravní hřiště (1.stupeň)
účast na projektu ke Dni Země – Čistá Vysočina

5. Řešení přestupků

Dojde-li k porušení školního řádu ohledně držení, distribuce nebo užívání návykových látek v areálu školy, bude to klasifikováno jako hrubý přestupek a budou vyvozeny patřičné sankce. Budou sledovány i další sociálně patologické jevy – šikana, vandalismus, ... Při jejich zjištění budou navržena cílená opatření: individuální pohovor se žákem, spolupráce s rodinou, doporučení kontaktu s odborníky, v případě nezájmu rodičů uvědomení sociálního odboru/oddělení péče o dítě/ Policie ČR.

6. Informační systém

- jasně a srozumitelně formulovaná pravidla chování ve škole (školní řád, pravidla tříd)
- knihovna: školní metodik prevence má k dispozici příruční knihovnu s tematikou drog, šikany, mezilidských vztahů, zdravého životního stylu, ...(tyto materiály jsou k dispozici jak žákům, tak pedagogickým pracovníkům)
- nástěnka: poskytuje žákům informace o institucích a organizacích z oblasti sociálně patologických jevů, materiály o drogách, šikaně, lidských právech, nabídka aktivit
- webové stránky školy
- úřední hodiny výchovné poradkyně
- předávání informací rodičům na rodičovských schůzkách nebo individuálních konzultacích
- online schránka důvěry a vnitřní oznamovací systém -NNTB

7. Spolupráce s rodiči

konzultační hodiny všech pedagogů

třídní schůzky

informace na webových stránkách školy

individuální pohovory

poradenská činnost výchovné poradkyně

školní akce pro rodiče s dětmi

8. Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi

Policie ČR, Městská policie

PPP Žďár nad Sázavou

Okresní metodik prevence

Obecní úřad Herálec

Úřad práce Žďár nad Sázavou

PONORKA – Oblastní charita Brno

OSPOD

9. Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Úspěšnost žáků ve škole je podmíněna mnoha faktory a jejím předpokladem jsou dostatečně rozvinuté intelektové schopnosti. Jejich plné využití může být však z různých důvodů blokováno. Může jít o tzv. relativní školní neúspěšnost, kdy z mimointelektových důvodů má žák špatný prospěch. Nižší výkon žáka může být způsoben např. nízkou sebedůvěrou, špatným sebehodnocením, nedostatečnou motivací, negativním postojem ke škole a emočními či zdravotními problémy.

Sebedůvěra a sebehodnocení ve vztahu ke školní práci

Úspěch žáka ve škole nezávisí jenom na jeho schopnostech, ale i na jeho sebehodnocení a míře sebedůvěry. Důležité je, aby dítě samo na sebe mělo kladný názor a dostatečně si uvědomovalo důležitost a jedinečnost vlastní identity. Uvědomování si vlastních schopností, ovlivňuje postoj ke školní práci. Základem úspěchu je dostatečné množství sebedůvěry, umožňující dítěti pracovat na úrovni, která odpovídá jeho schopnostem. Naopak nízká míra sebedůvěry brání dosažení očekávaných výsledků. Děti s nízkou sebedůvěrou bývají nejisté, mívají velké obavy z případného selhání a tím mají i větší sklon k různým úzkostem. Špatné sebehodnocení je příčinou toho, že dítě přestává usilovat o dobrý prospěch ve škole a z toho důvodu na školní práci rezignuje. Důsledkem selhání žáka a zhoršení jeho prospěchu může být buďto špatný postoj ke škole nebo také nedostatek motivace. Rodič může schopnosti dítěte podceňovat, ale naopak i přeceňovat. Jestliže rodiče považují schopnosti dítěte za horší, než ve skutečnosti jsou, kladou na dítě nepřiměřené požadavky a často mu dávají najevo svoje zklamání. Dítě tento názor mnohdy přijímá a opět zde dochází k dalšímu snížení sebedůvěry.

Sebedůvěru můžeme u dítěte pěstovat tím, že:

- Klademe na dítě přiměřené nároky, které nepřekračují jeho schopnosti.
- Posilujeme jeho kompetence – zdůrazňujeme jeho pozitivní stránky.
- Jsme mu osobně nápomocni a radujeme se z jeho úspěchů.
- Začleníme do zkušeností dítěte roli úspěchu a umožníme mu dosažení tohoto úspěchu.
- Pomáháme mu nacházet alternativní řešení a rozvíjet návyky pro lepší zvládnání problémů (z hlediska citového vývoje).
- Oceňujeme jeho jedinečnost a vyhýbáme se negativnímu srovnávání.
- Pomáháme dítěti s přijetím sama sebe tím, že mu dáváme najevo naše přijetí.
- Oceňujeme schopnost vcítění se do pocitů druhých (z hlediska duševního vývoje).
- Dbáme na smysl pro zvědavost.
- Aktivitu dítěte chápeme jako projev tvůrčí energie.
- Umožňujeme dítěti vyslovovat vlastní názory.
- Motivujeme ke školní práci.

V popředí naší činnosti je vždy nejlepší zájem našich žáků. Ten vyžaduje pozornost, zájem a součinnost obou stran – zákonných zástupců a pedagogických pracovníků školy. Obě strany jsou tak vázány svými právy a povinnostmi.

1)Postup v případě zdravotního znevýhodnění žáka

Zákonní zástupci jsou podle školského zákona povinni škole hlásit zdravotní znevýhodnění žáka, tzn. Zdravotní oslabení, dlouhodobá nemoc, závažná situace v rodině a jiné skutečnosti, které by mohly ovlivňovat školní výkon a jeho prospěch.

Postup školy:

- 1) Na základě informací, příp. doložení lékařského posudku, bude vypracován Plán pedagogické podpory (PLPP), a to na dobu nezbytně nutnou k překlenutí obtížného období.
- 2) Plán vypracovává třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími
- 3) Součástí:
 - a. - období, na které je PLPP vypracován
 - b. – rozpis učiva
 - c. – možnosti a formy konzultací
 - d. - harmonogram testování
 - e. - formy komunikace

2)Postup při výrazném zhoršení prospěchu a prospěchu směřujícího k hodnocení nedostatečně

Zákonní zástupci jsou povinni sledovat prospěch svých dětí v žákovské knížce, docházet na třídní schůzky nebo konzultační hodiny pedagogů.

Krok č.1:

Rodiče mají možnost kontaktovat příslušného vyučujícího (osobně/telefonicky) a společně se domluvit na opatřeních, která by měla přispět k nápravě stávající situace. Navrhované kroky vyučující zapíše a o situaci informuje třídního učitele a výchovného poradce.

Krok č.2:

V případě neúspěšnosti kroku č.1 a spolupráci zákonných zástupců, může být vypracován Plán pedagogické podpory (PLPP).

- PLPP vypracovává vyučující daného předmětu a zároveň informuje třídního učitele a výchovného poradce
- Součástí: období, na které je PLPP vypracován
- Rozpis učiva
- Možnosti a formy konzultací
- Harmonogram testování
- Formy komunikace

Krok č.3:

V případě nespolupráce zákonných zástupců se školou a nekonání v nejlepším zájmu dítěte, budou zákonní zástupci vyzváni k individuální konzultaci se členy Školního poradenského centra (ředitelka školy, zástupce ředitelky školy, výchovný poradce a metodik prevence), kde bude sdělen následný postup školy a navržena další opatření.

Nebudou-li tato opatření ze strany zákonných zástupců i nadále nereflektována, je škola oprávněna informovat třetí zainteresovanou stranu (Orgán sociálně-právní ochrany dětí).

Poznámka:

Originál vypracovaného Plánu pedagogické podpory se předává výchovné poradkyni, kopie metodikovi prevence.

10. Další vzdělávání pedagogických pracovníků

- pravidelná účast na školeních a seminářích (především školní metodik prevence, výchovná poradkyně)
- předávání informací v rámci porad, metodického sdružení a pedagogických rad
- pořizování odborné literatury

11. Přílohy MPP

- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování dětí a mládeže (č.j. 21291/2010-28 + přílohy pro jednotlivé typy rizikového chování : 1. návykové látky, 2. rizikové chování v dopravě, 3. poruchy příjmu potravy, 4. alkohol, 5. syndrom CAN, 6. školní šikanování, 7. kyberšikana, 8. homofonie, 9. extremismus , rasismus, xenofobie, antisemitismus, 10. vandalismus, 11. záškoláctví, 12. krádeže, 13. tabák, 14. krizové situace spojené s násilím, 15. netolismus , 16. sebepoškozování, 17. nová náboženská hnutí, 18. rizikové sexuální chování, 19. příslušnost k subkulturám, 20. domácí násilí, 21 Hazardní hraní, 22. Dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkající se žáků s PAS ve školách a školských zařízeních, 23. Psychická krize/duševní onemocnění žáka.
- Specifika výlechu dětí
- Péče o žáky se speciálně vzdělávacími potřebami
- Program proti šikanování
- Dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkající se žáků s poruchou autistického spektra za účelem zajištění bezpečnosti a ochrany jejich zdraví

Vypracovala: Mgr. Pavla Dlouhá, ředitelka

Datum zpracování: 1. 9. 2023

.....

Mgr. Pavla Dlouhá, ředitelka